

De 'Eva' te Usquert

De redactie is in het bezit gekomen van een kopie van een zeldzame foto van de forse stellingkorenmolen 'Eva' te Usquert uit het einde van de vorige eeuw, toen ze nog uitgerust was met zelfzwichting en zelfkruiging.

Deze foto publiceren wij gaarne, misschien kan hij als voorbeeld dienen voor de komende restauratie van de thans zwaar vervallen molen. Aan jullie bekend geworden slagzin 'Laat Adam (Delfzijl) geen weduwnaar worden' zou het leuk zijn, nog een slagzin toe te voegen: 'Geef een roos aan Eva'.

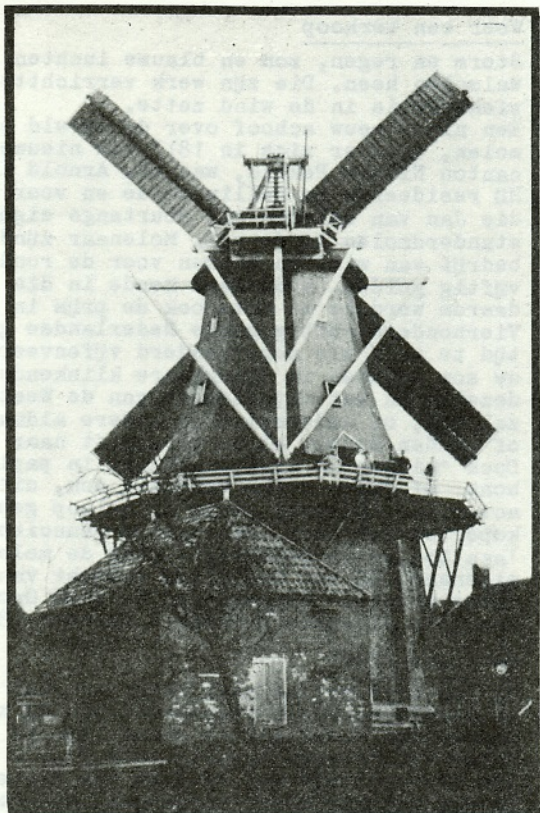
Zoals vermeld in het nieuwe Groninger Molenboek is de Usquerder molen waarschijnlijk als eerste in ons land in 1891 voorzien van zelfzwichting en zelfkruiging.

Molenmaker Chr. Bremer wist te vertellen, dat het zelfkruigingssysteem geforceerd werd, doordat de toch zo overbodig geworden staartbalk, uit de macht der gewoonte van molenaar K.E. Welt (op de foto zwaaiend met pet), gewoon met een bezetketting is vastgezet! Want dank-

zij de windroos kon de kap bij verandering van windrichting meedraaien en mag daarbij niet belemmerd worden. Op de foto is de vernielde windroosstoel te zien, die rustte op verlengde voeghouten met beschadigde balustrade en verdwenen windroos (misschien twee). Een dergelijke combinatie van staart en windroos vindt men o.a. nu nog op de molen van Bad Zwischenahn (Ostfriesland).

De bijzonderheid van de zelfzwichtende wiken is, dat op deze foto ook korte klepjes te zien zijn aan de voorkant van de roeden.

Er bestaan plannen om de 'Eva' bij de komende restauratie in haar oorspronkelijke toestand te brengen, doch is het juist het probleem om aan onderdelen voor de zelfkruiging te komen, vooral de (aanwezige?)

gietijzeren tandkruiring van zo'n omvangrijke diameter.

De restauratie is door een subsidietoezegging van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg een stuk dichterbij gekomen, doch zijn de problemen voor het gemeentebestuur van Usquert niet erg veel kleiner geworden, omdat de rijksbijdrage - een bedrag van max. f 100.000,- - pas in 1985 overgemaakt zal worden, zodat de gemeente zal moeten voorfinancieren. Na toepassing van de financiële verdeelsleutel voor de restauratie moet de eigenaar van de molen - dat is de gemeente zelf - f 27.500,- zelf bijdragen. Er zal ook, zoals eerder gebeurd, een beroep gedaan worden op de plaatselijke bevolking.

Mag de 'Eva' in de toekomst weer een 'pronkjewall' zijn naast 'De Sterrenberg' in Nijeveen!

M.E.v.D.

- - -